

Uznesenie Európskeho výboru regiónov – Priority Európskeho výboru regiónov na roky 2020 – 2025 „Európa bližšie k svojim občanom“

(2020/C 324/02)

Európsky výbor regiónov (VR) je politickým zhromaždením zakotveným v zmluvách EÚ a zabezpečuje inštitucionálne zastúpenie všetkých územných oblastí, regiónov, miest a obcí.

Taká Európska únia, ktorá zohľadňuje miestne a regionálne potreby a záujmy, zároveň zvyšuje demokratickú legitimitu, zlepšuje zodpovednosť a vytvára väčšiu pridanú hodnotu, pokiaľ ide o politiky EÚ a ich účinnosť v praxi, čím prináša výhody občanom. Na tento účel Európsky výbor regiónov úzko spolupracuje s Európskou komisiou, Európskym parlamentom a Radou Európskej únie, ako aj s rôznymi úrovňami verejnej správy v členských štátoch. Súčasný stav EÚ si vyžaduje, aby sa táto spolupráca neustále prehľbovala a aby hlas regiónov, miest a obcí bol čoraz viac súčasťou tvorby politiky a legislatívy EÚ.

Od krízy k obnove hospodárstva: smerom k odolnej, udržateľnej a súdržnej Európskej únii

Európska únia čelila v posledných rokoch bezprecedentným výzvam: vážnej finančnej kríze a závažnej hospodárskej recesii, sociálnym a územným výzvam, ekologickej a digitálnej transformácii, nestabilite v jej susedstve a v rámci celosvetového systému a migrácii. Pandémia ochorenia COVID-19 ešte viac testuje solidaritu EÚ a našu schopnosť poradiť si s núdzovými situáciami, ktoré v značnej miere zaťažujú naše zdravotnícke, sociálne a verejné služby. Táto najnovšia kríza ukázala nielen to, že je potrebné zabezpečiť koordinovanú reakciu, ktorá sa bude opierať o podstatne silnejší rozpočet, ale aj to, že jeden milión európskych miestnych a regionálnych samospráv, ktoré sa v prvej línii snažia chrániť občanov a miestne ekonomiky a zvládnuť túto núdzovú situáciu, potrebujú väčšiu podporu (¹).

EÚ sa vo všetkých svojich regiónoch a mestách musí stať odolnejšou zo sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho hľadiska. S podporou riadne financovaných európskych investícií musí zabezpečiť, aby jej politiky a programy spĺňali potreby miestnych spoločností. Mestá a regióny sú hnacou silou európskeho hospodárstva. Úloha miestnych a regionálnych samospráv je dôležitá pri formulovaní a vykonávaní politik EÚ, a preto musí EÚ lepšie a dôslednejšie zapájať mestá a regióny do európskeho rozhodovania prostredníctvom praktického a dobre organizovaného viacúrovňového riadenia. Európa musí urýchliť digitalizáciu a inovačnú kapacitu v spolupráci s členskými štátmi a miestnymi a regionálnymi samosprávami v celej EÚ. Rýchlejšia a spravodlivejšia obnova si vyžaduje väčšiu európsku solidaritu, zodpovednosť a partnerstvá, a to na základe záväzku EÚ dosiahnuť ekologický, udržateľný a územne vyvážený rast podporujúci všetky regióny a mestá.

Európsky výbor regiónov (VR) sa preto počas prebiehajúceho päťročného funkčného obdobia (2020 – 2025) zameria na tieto priority a kľúčové opatrenia:

Priblížiť Európu jej občanom: posilnenie demokracie EÚ a spolupráca na budúcnosti našej Únie

Poslaním VR je priblížiť Európu jej občanom a posilniť európsku demokraciu na všetkých úrovniach s cieľom efektívnejšie reagovať na potreby ľudí a opätovne získať ich dôveru v Európsku úniu a jej inštitúcie. VR sa bude usilovať zabezpečiť, aby EÚ podporovala všetky regióny, veľkomestá, mestá a obce pri riešení krátkodobých a dlhodobých dôsledkov pandémie COVID-19. VR sa bude naďalej snažiť zlepšiť kvalitu právnych predpisov EÚ a lepšie predvídať ich územný vplyv a presadzovať zásadu aktívnej subsidiarity. Na splnenie tejto úlohy bude VR využívať legislatívu, strategickú a politickú činnosť svojich členov a zainteresovaných strán. VR bude okrem toho rozvíjať komunikačnú kampaň zameranú na zásadnú úlohu miestnych a regionálnych samospráv v európskej demokracii, ktorá bude zahŕňať prípravu a účasť na Konferencii o budúcnosti Európy. Ročný miestny a regionálny barometer, ktorý bude založený na spoľahlivých štatistických údajoch a na inkluzívnom prístupe zahŕňajúcom členov VR a príslušné zainteresované strany, a bude súčasťou politickej diskusie na vysokej úrovni v pléne, bude predstavovať ročný referenčný bod, a tak prispievať k tomuto cieľu.

(¹) Vyhlásenie Európskeho výboru regiónov „Miestne a regionálne samosprávy ako aktéri európskej reakcie na krízu súvisiacu s ochorením COVID-19“.

V rámci tohto okruhu bude VR považovať za prioritu nasledujúce kľúčové opatrenia:

1. podporovať informovanosť a činnosť na miestnej a regionálnej úrovni, pokiaľ ide o základné hodnoty EÚ týkajúce sa rešpektovania ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a dodržiavania ľudských práv, ktoré sa musia chrániť a dodržiavať aj v núdzových situáciách. Zámerom VR je určiť vhodné miestne a regionálne riešenia na fungovanie EÚ a zapojiť občanov prostredníctvom svojich členov s cieľom preklenúť priepasť medzi inštitúciami EÚ a miestnymi spoločnosťami;
2. opakovane žiadať plnohodnotnú účasť a spravodlivé zastúpenie vo všetkých orgánoch Konferencie o budúcnosti Európy. Pandémia, tak ako aj hospodárska a klimatická kríza, ukázala, že je viac než kedykoľvek v minulosti potrebné dôkladne sa zamyslieť nad európskou demokraciou a európskymi politikami. Konferencia o budúcnosti Európy predstavuje významnú príležitosť diskutovať o projekte EÚ s občanmi a miestnymi a regionálnymi samosprávami a pred budúcimi voľbami do Európskeho parlamentu navrhnúť nový spôsob fungovania EÚ vrátane revízie zmlúv s cieľom plne zapojiť mestá a regióny do tvorby politik;
3. vyzvať členské štáty EÚ a ich inštitúcie, aby dodržiavali, budovali a posilňovali záväzky dohodnuté v Berlínskom vyhlásení z roku 2007 a v Rímskej deklarácii z roku 2017, a najmä aby uznali, že úlohy a spolupráca by sa mali rozdeliť medzi všetky úrovne verejnej správy vrátane miestnych a regionálnych samospráv, aby sa Európska únia stala účinnejšou, jednotnejšou, demokratickejšou a odolnejšou. Konečné znenie spoločnej pozície o Konferencii o budúcnosti Európy by sa malo prijať v duchu inštitucionálnej spolupráce;
4. vytvoriť v rámci Konferencie o budúcnosti Európy a mimo nej model stáleho a štruktúrovaného dialógu s občanmi prostredníctvom miestnych a regionálnych samospráv, ktorý umožní obojsmerný proces komunikácie medzi občanmi a inštitúciami EÚ. V tejto súvislosti majú zásadný význam bohaté skúsenosti a existujúce najlepšie postupy poradnej demokracie na miestnej a regionálnej úrovni a početné siete volených miestnych a regionálnych zástupcov, vďaka ktorých VR prispeje do diskusie o budúcnosti Európy;
5. podporovať miestne a regionálne samosprávy pri vytváraní väčšiny nových nástrojov digitálnych technológií a nástrojov IKT. Digitálne technológie majú značný potenciál z hľadiska inovatívnych riešení hospodárskych, sociálnych a technologických výziev našej doby. Môžu skvalitniť poskytovanie verejných služieb, uľahčiť komunikáciu medzi ľuďmi, zlepšiť participáciu občanov novými a rôznymi spôsobmi, zvýšiť transparentnosť, inkluzívnosť, zodpovednosť rozhodovacieho procesu a jeho schopnosť reagovať, zlepšiť miestnu samosprávu a dopĺňať a posilňovať demokraciu. Preto sa musí výrazne zlepšiť odolnosť a nezávislosť digitálnych systémov a ich poskytovateľov;
6. podporovať rozmanitosť presadzovaním opatrení v oblasti inkluzívnosti a rovnosti a prevenciou a bojom proti diskriminácii na základe pohlavia⁽²⁾, rasového a etnického pôvodu⁽³⁾, náboženstva, zdravotného postihnutia, veku⁽⁴⁾ a proti diskriminácii na akomkoľvek základe pri prijímaní rozhodnutí na miestnej a regionálnej úrovni v rámci VR aj mimo neho;
7. aktívne sa zúčastňovať na informačnej a komunikačnej kampani zameranej na boj proti rodovým stereotypom, ktorú bude iniciovať Európska komisia a ktorá bude slúžiť ako platforma pre miestne a regionálne subjekty na výmenu najlepších postupov v tejto oblasti;
8. podporovať a posilňovať menšiny v Európe, najmä prostredníctvom iniciatívy *Minority SafePack*;
9. stať sa referenčným bodom pre všetky regionálne a miestne samosprávy v Európe vrátane tých, ktoré nie sú zastúpené vo VR, posilnením politickej identity VR a vzťahov, ako aj užšou spoluprácou s hlavnými politickými skupinami, národnými vládami, volenými zástupcami na miestnej a regionálnej úrovni, európskymi a národnými združeniami miestnych a regionálnych samospráv a regionálnymi kancelármi v Bruseli;

⁽²⁾ Smernica Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu (Ú. v. EÚ L 373, 21.12.2004, s. 37).

⁽³⁾ Smernica Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod (Ú. v. EÚ L 180, 19.7.2000, s. 22).

⁽⁴⁾ COM(2008) 426: Návrh smernice o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami.

10. podporovať zastupiteľskú demokraciu užšou spoluprácou s parlamentmi na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ako aj výmenou najlepších postupov týkajúcich sa nástrojov na posilnenie reprezentatívnej a participatívnej demokracie vrátane participatívnych rozpočtov. Právny štát, demokracia a dobrá správa vecí verejných musia byť hlavnou podmienkou financovania zo strany EÚ;
11. využívať analýzy založené na faktoch na účely monitorovania a presadzovania prenesenia právomocí na miestnu a regionálnu úroveň a fiškálnej decentralizácie nižšej ako centrálnej úrovne, ako aj fungovanie miestnej demokracie v EÚ;
12. vytvoriť digitálne nástroje na zmapovanie politických a finančných právomocí využitím synergií s existujúcimi nástrojmi EÚ a vnútroštátnych a medzinárodných organizácií;
13. podporovať a propagovať dôležitú prácu miestnych a regionálnych samospráv, ktoré sú v prvej línii boja proti pandémie COVID-19 a v boji proti hospodárskej a sociálnej kríze. Pandémia poukazuje na dôležitosť riadneho uplatňovania aktívnej zásady subsidiarity, ako aj na zásadnú úlohu miestnych a regionálnych samospráv na jednej strane a potrebu koordinácie a podpory na úrovni EÚ na strane druhej;
14. preskúmať nové politické iniciatívy EÚ s cieľom zabezpečiť, aby zahŕňali územný rozmer a spĺňali požiadavku na pridanú hodnotu EÚ, a to v súlade s odporúčaniami osobitnej skupiny pre subsidiaritu a proporcionalitu a scenár „Menej, ale efektívnejšie“ a s usmerneniami o lepšej právnej regulácii;
15. znížiť administratívnu záťaž a obmedziť náklady na vykonávanie pre regióny a mestá s osobitným dôrazom na zjednodušenie právnych predpisov a vo všeobecnosti varovať pred praxou tzv. *gold-platingu*;
16. zintenzívniť spoluprácu s Európskou komisiou, Európskym parlamentom a Európskou radou aj prostredníctvom siete regionálnych centier a platformy *Fit for Future* v snahe zlepšiť účinnosť tvorby politiky EÚ so spätnou väzbou založenou na faktoch od príslušných miestnych a regionálnych zainteresovaných strán;
17. podporiť význam miestnej samosprávy v rámci Európskej únie a v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách, ako aj v susedných východoeurópskych a stredozemských partnerských krajinách;
18. podporovať globálnu činnosť EÚ prostredníctvom propagovania hodnôt a zásad, ako sú, okrem iného, ľudské práva, demokracia, právny štát, udržateľný rozvoj a sociálne začlenenie, a to v úzkej spolupráci so stredomorskými a východnými partnermi;
19. nabádať regionálne parlamenty, aby sa zapájali do pilotného projektu VR – CALRE s cieľom iniciovať politické diskusie o kľúčových témach EÚ, ako je príprava ročných pracovných programov Európskej komisie;
20. zabezpečiť, aby EÚ podporovala skutočnú participáciu a angažovanosť mládeže aj prostredníctvom štruktúrovanej spolupráce s koordinátorom EÚ pre mládež, aby posilnila opatrenia, ako je napríklad záruka pre mladých ľudí v snahe zlepšiť vyhliadky na vysokokvalitné zamestnanie a vzdelávanie, a aby zaviedla európsku záruku pre deti;
21. pokračovať v spolupráci s mladými volenými politikmi v rámci programu VR pre mladých volených politikov, aby boli budúce generácie volených miestnych a regionálnych politikov zapojené do európskych a vnútroštátnych procesov tvorby politik;
22. podporovať kultúrnu rozmanitosť našich miestnych, regionálnych, národných a európskych identít a rôzne jazyky a tradície, ktoré sú súčasťou nášho európskeho kultúrneho dedičstva; upozorňovať na to, že kultúrny a kreatívny priemysel, ktorý má miesto v miestnom hospodárstve ako zamestnávateľia, ale aj v sociálnom živote spoločností, boli vážne zasiahnuté pandemiou a potrebujú podporu; prispievať k Novej európskej stratégii pre kultúru vrátane začlenenia investícií v oblasti kultúry do rôznych fondov EÚ, ako aj posilniť synergie medzi kultúrou a inými politikami, ako je cestovný ruch, regionálna politika, vzdelávanie, mládež, výskum a inovácie.

Pochopiť hlboké spoločenské zmeny, ktoré so sebou prinášajú digitálne, environmentálne a demografické výzvy pre vytváranie odolných regionálnych a miestnych spoločenskostí, a reagovať na ne

Súčasná klimatická a digitálna transformácia, demografické zmeny a dôsledky vnútorných a vonkajších migračných tokov výrazne ovplyvňujú každý európsky región, každé veľkomesto, mesto a každú vidiecku obec. V rámci tejto druhej priority bude úlohou VR zanalyzovať a určiť riešenia, ktoré by regionálnym a miestnym samosprávam umožnili vyrovnávať sa s týmito spoločenskými zmenami v miestach, kde žijú ľudia. Pokiaľ ide o pandémiu ochorenia COVID-19, treba sa zamyslieť nad tým, ako vhodne reagovať na tieto výzvy, keďže Európa a členské štáty preukazujú, čo všetko sú ochotné urobiť v záujme záchrany životov a hospodárstva. Vzhľadom na súčasnú krízu je ešte potrebnější dôkladná reflexia o politikách, právomociach a celkovom fungovaní Európskej únie. VR preto víta dôležitú diskusiu o všetkých politikách EÚ v rámci Konferencie o budúcnosti Európy a očakáva, že budú vo všeobecnosti prediskutované a posúdené z hľadiska zásady subsidiarity. Na splnenie tejto úlohy bude VR využívať legislatívnu, strategickú a politickú činnosť svojich členov a zainteresovaných strán a bude prispievať k realizácii európskej zelenej dohody a cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja. Tieto iniciatívy bude dopĺňať komunikačná kampaň vedená VR. Ročný miestny a regionálny barometer taktiež prispeje k realizácii tejto priority.

Výbor regiónov bude považovať za prioritu nasledujúce kľúčové opatrenia:

23. podporiť krízový plán v spojitosti s pandémiou ochorenia COVID-19 založený na vykonávaní cieľov udržateľného rozvoja na miestnej a regionálnej úrovni, ako aj iniciatívy v rámci európskej zelenej dohody;
24. prispieť k cieľom znižovania emisií uhlíka do roku 2030 v snahe dosiahnuť klimatickú neutrálnosť do roku 2050 a podporiť ambiciózne a rozhodné miestne a regionálne opatrenia prostredníctvom klimatického paktu a ďalších príslušných miestnych a regionálnych iniciatív v oblasti udržateľného rozvoja;
25. podporovať využívanie stratégií pre inteligentnú špecializáciu a iných nástrojov na posilnenie európskych partnerstiev a miestnej verejno-súkromnej spolupráce s cieľom zlepšiť odborné spôsobilosti a príležitosti na získanie kvalifikácie v jednotlivých odboroch, na pracoviskách a v oblasti technológií, ktoré sú potrebné na vytváranie väčšej udržateľnosti, pridanej hodnoty a odolnosti na miestnej a regionálnej úrovni;
26. prispievať k ambicióznejšej environmentálnej politike EÚ a zabezpečiť integráciu politík v rámci všetkých environmentálnych akčných programov; zabezpečiť, aby bol miestny a regionálny rozmer náležite zohľadnený pri príprave a realizácii troch hlavných environmentálnych politík európskej zelenej dohody, ktorými sú biodiverzita, obehové hospodárstvo a nulové znečistenie; plánovať politiky v oblasti životného prostredia a klímy, ktoré sú vhodné na praktické vykonávanie vo všetkých typoch spoločenskostí;
27. formovať a podporovať rozvoj klimatického paktu prostredníctvom koordinovaných a prierezových opatrení a iniciatív, ako aj prostredníctvom miestne stanovených príspevkov a politických záväzkov na úrovni regiónov a miest s cieľom zabezpečiť, aby sa tento pakt zakladal na viacúrovňovom riadení, účinnom šírení osvedčených postupov a aby sa nezabudlo na žiadnu osobu ani región;
28. predvídať, ako energia, mobilita a digitálna transformácia ovplyvnia naše spoločensvá; formulovať stratégie a podporovať ich rýchle vykonávanie, aby sa v maximálnej miere využili ich pozitívne účinky a znížili ich negatívne miestne vplyvy;
29. podporovať odolnosť na miestnej úrovni adaptáciou na zmenu klímy a zvyšovať miestne kapacity s cieľom reagovať na extrémne prejavy počasia, ktoré sa vyskytujú stále častejšie a majú závažnejší priebeh, a to najmä poskytovaním potrebných zdrojov miestnym a regionálnym samosprávam na zvládanie katastrof pomocou mechanizmu Európskej únie v oblasti civilnej ochrany a posilneného Fondu solidarity Európskej únie;
30. prispieť k príprave cieľa dosiahnuť nulové emisie v prostredí bez toxických látok a pripraviť a podporovať regionálne a miestne samosprávy pri plnení ambiciózných cieľov EÚ v súvislosti s akčným plánom nulového znečistenia pre vzduch, vodu a pôdu; prispieť k opätovnému preskúmaniu balíka opatrení v oblasti mestskej mobility a poznatkov získaných pri realizácii udržateľných plánov mestskej mobility a pripraviť poskytovateľov verejnej dopravy na to, aby reagovali na vonkajšie hrozby v súvislosti s poskytovaním bezpečných a chránených služieb v oblasti mobility;
31. zabezpečiť, aby sa hlas a príspevky miestnych a regionálnych samospráv náležite zohľadňovali v rámci viacúrovňových dialógov o klíme a energetike v členských štátoch pri navrhovaní, hodnotení a vykonávaní národných energetických a klimatických plánov, národných dlhodobých stratégií a národných dlhodobých stratégií obnovy;

32. pomôcť Európskej komisii úspešne skoncipovať a zrealizovať „vlnu obnovy“, a zabezpečiť, aby sa stala stredobodom stratégie obnovy po pandémie;
33. podporiť ambíciu Európskej komisie zaviesť označovanie výrobkov, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu, a chrániť a obnovovať lesy na celom svete;
34. odstraňovať digitálnu priepasť a podporiť rozsiahlejšie digitálne vzdelávanie a digitalizáciu miestnych a regionálnych verejných služieb vrátane podpory programu Digitálna Európa (2021 – 2027), aby sa znížila administratívna záťaž a stimuloval udržateľný rast miestnych podnikov a odolné hospodárstvo a taktiež aby sa prispelo k udržateľnejšej a ekologickejšej Európe;
35. podporovať poskytovanie digitálnych zručností a zručností v oblasti mediálnej gramotnosti pre všetkých na regionálnej a miestnej úrovni a usilovať sa vytvoriť európsky rámec pre šírenie umelej inteligencie sústredenej na človeka, ktorá bude dôveryhodná;
36. vyzvať Európsku komisiu, členské štáty EÚ a ich regióny a mestá, aby urýchlili modernizáciu a digitalizáciu systémov vzdelávania a odbornej prípravy vrátane potrebných investícií do vzdelávacej infraštruktúry a podpory zamestnanosti v miestnom hospodárstve; prispieť k úsiliu o obnovenie činností v rámci programu Erasmus+ a Európskeho zboru solidarity. Európsky vzdelávací priestor a aktualizovaný program v oblasti zručností pre Európu predstavujú dva dôležité spôsoby činnosti a podpory, ktoré sa budú opierať o budúci program Erasmus;
37. zlepšiť širokopásmové pripojenie a zaviesť technológiu 5G na miestnej a regionálnej úrovni v mestských aj vidieckych oblastiach a zmapovať budúce investičné potreby;
38. zabezpečiť, aby regionálne a miestne samosprávy mohli prispievať k budúcej stratégii „Z farmy na stôl“ a mať z nej prospech; iniciovať vytvorenie miestnych potravinových rád s cieľom prepájať miestnych výrobcov potravín a spotrebiteľov, podporovať zdravé diéty a zvyšovať povedomie o plytvaní potravinami; zaoberať sa finančnými potrebami poľnohospodárov s cieľom prijať nevyhnutné opatrenia v oblasti klímy, životného prostredia a biodiverzity;
39. riešiť narastajúci problém úniku mozgov a zlepšiť regionálne inovačné ekosystémy posilnením územnej súdržnosti, podporovaním hospodárstva zameraného na dobré životné podmienky a stimulovaním výskumu a inovácie vrátane podpory programu Horizont Európa, EŠIF a vnútroštátnych nástrojov financovania; začať realizovať iniciatívy v oblasti územného prognózovania, ako aj činnosti zamerané na čo najskoršie posilnenie sociálnej, hospodárskej a zdravotnej odolnosti regiónov a miest;
40. prispievať ku globálnej európskej stratégii pre demografické zmeny, ktorá sa bude zaoberať všetkými demografickými výzvami a bude vyjadrením rozsiahlej, koordinovanej a integrovanej reakcie EÚ na demografické výzvy, keďže ide o prierezovú tému s dosahom na všetky politiky EÚ;
41. zabezpečiť, aby EÚ rozvíjala komplexnú humanitárnu a spravodlivú migračnú politiku a aby pri riešení migračnej krízy neopustila svoje členské štáty, pohraničné regióny, ostrovy a najvzdialenejšie regióny, keďže ide o európsku aj vnútroštátnu otázku; podporovať výmenu najlepších postupov v oblasti integrácie migrantov medzi regionálnymi a miestnymi samosprávami;
42. prispievať k reforme migračnej politiky EÚ z regionálneho a miestneho hľadiska vrátane integrácie, spravodlivého konania o návrate a azylových politík, ktoré by mali vedieť primerane reagovať na súčasné a budúce migračné trendy; zaoberať sa hlavnými príčinami migrácie v spolupráci s krajinami pôvodu a krajinami tranzitu v záujme osôb, ktoré potrebujú humanitárnu ochranu; chrániť vonkajšie hranice EÚ; predchádzať neregulárnej migrácii a bojovať proti obchodovaniu s ľuďmi;
43. presadzovať kultúru dodržiavania zásad právneho štátu na miestnej a regionálnej úrovni ako predpoklad európskeho integračného procesu a ako základnú hodnotu EÚ zakotvenú v zmluvách a spoločnú pre ústavné tradície členských štátov;
44. vyzvať EÚ, aby so zreteľom na sociálnych partnerov a vnútroštátne systémy zachovala pracovné miesta a zabezpečila obnovu na základe vzostupnej sociálnej hospodárskej konvergencie a lepších sociálnych práv a pracovných podmienok pre všetkých vrátane tých, ktorí pracujú v nových formách zamestnania, ako je práca pre platformy a príležitostná ekonomika, ako aj pracovníkov v tradičnom hospodárstve, mikropodnikoch a v odvetví kultúry; uznať, že dve tretiny

všetkých pracovných miest vytvárajú malé a stredné podniky, pričom väčšina z nich je pevnou súčasťou miestnych spoločností, a preto sú kľúčovou súčasťou európskej sociálnej štruktúry. VR naďalej presadzuje EER a iné činnosti na celoeurópskej úrovni zamerané na rozvoj a šírenie podnikania, najmä medzi mladými ľuďmi;

45. pôsobiť ako sprostredkovateľ rozvojovej spolupráce medzi mestami a regiónmi a ako podporovateľ cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja v snahe prevziať tak priekopnícku úlohu, pokiaľ ide o prispievanie k riešeniu globálnych výziev, ako sú konflikty a politická nestabilita, hospodárska nestabilita, migrácia a zmena klímy;
46. vymieňať si osvedčené postupy s miestnymi a regionálnymi samosprávami v prístupujúcich krajinách a partnerských krajinách susediacich s EÚ, ako aj na globálnom Juhu a uľahčiť im prístup k cielenej podpore EÚ;

Zaistiť, aby EÚ neprestajne slúžila svojim občanom na miestach, kde žijú, vychádzajúc pritom zo sociálnej, hospodárskej a územnej súdržnosti ako základných hodnôt

Úlohou VR bude zabezpečiť rešpektovanie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti prostredníctvom politik Európskej únie, ktoré ovplyvňujú ľudí a miesta, kde žijú (miestne orientované politiky). Na splnenie tejto úlohy bude VR využívať legislatívnu, strategickú a politickú činnosť svojich členov, partnerov a zainteresovaných strán. Naďalej sa bude opierať o mobilizáciu aliancie „Združenie pre súdržnosť“, pričom bude poukazovať na prínos súdržnosti ako politiky a ako základnej hodnoty, na ktorej sú založené všetky politiky EÚ. Zameria sa na úlohu regiónov a miest v pláne hospodárskej obnovy EÚ. K tejto úlohe bude prispievať aj Európsky týždeň regiónov a miest a ročný miestny a regionálny barometer.

VR bude považovať za prioritu nasledujúce kľúčové opatrenia:

47. presadzovať viacročný finančný rámec (VFR) ako kľúčový nástroj európskej solidarity, ktorý zodpovedá ambícii EÚ riešiť všetky jej priority, predstavuje pridanú hodnotu, je transparentnejší a zrozumiteľnejší pre občanov a zahŕňa ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv a nové priority stanovené v európskej zelenej dohode;
48. prispieť k posilneniu politiky súdržnosti, ktorá je od vzniku EÚ zásadná, a to prostredníctvom inteligentného vykonávania Európskeho sociálneho fondu, Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu, čím sa zabezpečí výrazný vplyv na všetky európske regióny;
49. naďalej presadzovať silnú a účinnú politiku súdržnosti EÚ vo všetkých regiónoch EÚ, ktorá je potrebná nielen z toho dôvodu, aby pomohla mestám a regiónom zotaviť sa z krízy spôsobenej ochorením COVID-19, ale aj na riešenie ďalších dôležitých výziev, ktoré majú výrazný územný rozmer a ich účinky sú rozdelené nerovnomerne v rámci rôznych regiónov a miest v celej Európe, ako aj medzi nimi, najmä pokiaľ ide o zmenu klímy a prechod na uhlíkovú neutrálnu hospodárstvo, digitálnu transformáciu, demografické zmeny a migráciu;
50. zdôrazňovať potrebu primeraného a stabilného financovania politiky súdržnosti EÚ a spoločnej poľnohospodárskej politiky, aby sa dosiahli všetky ich ciele, a podporovať miestne a regionálne ekonomiky, aby účinne využívali zdroje, ktoré sú v súčasnosti vylúčené na obnovu európskeho hospodárstva;
51. so zreteľom na očakávaný asymetrický vplyv krízy spôsobenej ochorením COVID-19 žiadať, aby boli prostriedky v rámci nového Fondu obnovy pridelené podľa regionálnych a miestnych potrieb; zabezpečiť, aby nový nástroj nebol zriadený na úkor rozpočtu pre politiku súdržnosti a aby sa investície koordinovali s financovaním EÚ s cieľom v maximálnej miere využiť pákové efekty a zabrániť fragmentácii a centralizácii;
52. zdôrazňovať, že EÚ musí vzhľadom na pandémiu COVID-19 zvýšiť zdravotnú bezpečnosť a posilniť svoje vlastné zdravotnícke zdroje a zdravotnícke potreby vrátane osobných ochranných prostriedkov. To zahŕňa vytvorenie právnych predpokladov, aby bolo v prípade potreby možné rýchlo a bezproblémovo začať realizovať obstarávanie, resp. začať realizovať výrobné procesy. Okrem toho treba podporiť miestne a regionálne samosprávy, pokiaľ ide o modernizáciu ich kapacít v oblasti reakcie na núdzové situácie a katastrofy. Keďže regionálne a miestne samosprávy zohrávajú dôležitú úlohu pri poskytovaní verejnej zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb pre občanov, VR sa bude zasaďovať za koordinované opatrenia EÚ a podporu národných, regionálnych a miestnych štruktúr pripravenosti na katastrofy s cieľom reagovať na ohrozenia zdravia a krízové situácie v súlade so zásadou subsidiarity;

53. organizovať odolnosť hospodárskych cyklov posilnením priestorovej konvergencie výrobných reťazcov v Európe;
54. presadzovať využívanie stratégií udržateľného rozvoja miest s cieľom podporiť hospodársky rast, vytváranie pracovných miest a dôstojnú prácu a sociálne začlenenie v súlade s cieľmi obnovenej Lipskej charty a Urbánnej agendy EÚ;
55. na základe ponaučení z tejto krízy sa usilovať vypracovať nový rámec správy hospodárskych záležitostí vrátane Paktu stability a rastu v snahe zlepšiť fiškálne pravidlá EÚ zavedením zlatého pravidla pre udržateľné investície vrátane spolufinancovania štrukturálnych a investičných fondov v rámci zastrešujúceho cieľa, ktorým je udržateľné finančné plánovanie;
56. monitorovať vplyv pandémie a jej nepriaznivé účinky na dlhodobú zamestnanosť vo všetkých miestnych a regionálnych ekonomikách EÚ; zdôrazňovať, že je dôležité prehodnotiť priemyselné a podnikateľské stratégie EÚ a zamerať sa na aspekty udržateľnosti rastu s cieľom dosiahnuť rýchlu obnovu; propagovať inovačné ekosystémy, sociálne hospodárstvo a inteligentnú špecializáciu a podporovať miestne orientované priemyselné politiky;
57. monitorovať uplatňovanie kódexu správania pre partnerstvo s cieľom zabezpečiť plné zapojenie miestnych a regionálnych samospráv do prípravy partnerských dohôd a programov na roky 2021 – 2027. Zásady partnerstva a viacúrovňového riadenia by mali byť aj príkladom pre riadenie európskeho semestra;
58. požadovať priamy prístup miest a regiónov k finančným prostriedkom EÚ na vykonávanie európskej zelenej dohody a zabezpečiť, aby miestne a regionálne samosprávy boli zapájané do prípravy plánov na spravodlivú transformáciu a do vykonávania Fondu na spravodlivú transformáciu;
59. zabezpečiť, aby regióny, mestá a jednotlivci mohli využívať výhody vyplývajúce zo zjednodušeného fungovania európskych štrukturálnych a investičných fondov; podporovať boj proti zlému riadeniu fondov EÚ a podvodom a predchádzať im;
60. prispieť k posilnenému a lepšiemu fungovaniu jednotného trhu nielen tým, že sa určia prekážky pri uplatňovaní štyroch slobôd na miestnej a regionálnej úrovni a podporia sa jednoduchšie administratívne postupy, ale aj zdôrazňovaním toho, že miestne a regionálne samosprávy sú nevyhnutnou súčasťou vykonávania a presadzovania pravidiel jednotného trhu; v tejto súvislosti upozorňovať na to, že sloboda pohybu má na jednotný trh obrovský vplyv, a varovať pred akoukoľvek ďalšou fragmentáciou tohto trhu;
61. rozšíriť alianciu „Združenia za súdržnosť“ s cieľom mobilizovať zainteresované strany z verejného a súkromného sektora, pokiaľ ide o presadzovanie politiky súdržnosti, a poukazovať na pridanú hodnotu EÚ pre každého jej občana, ako aj pre demokratické zásady monitorovaním a informovaním o vplyve investícií financovaných EÚ;
62. monitorovať dočasný rámec štátnej pomoci a následné opatrenia s podobným zámerom, čím sa umožní cielená podpora na záchranu pracovných miest v sektoroch a regiónoch, ktoré sú mimoriadne ťažko zasiahnuté pandemiou; zdôrazňovať v tejto súvislosti, že pružnejšími pravidlami štátnej pomoci by sa mohla docieľiť „náprava vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu“ a že tento dôvod zostane v platnosti aj po decembri 2020, čo je dátum ukončenia platnosti dočasného rámca; vyzvať preto Komisiu, aby bola pripravená predĺžiť dočasný rámec alebo umožniť podobnú flexibilitu s cieľom pomôcť odvetviam a regiónom zasiahnutým krízou pri obnove;
63. podporovať zhromažďovanie a šírenie informácií súvisiacich s flexibilitou postupov verejného obstarávania, keďže za súčasných okolností tieto informácie umožňujú verejným obstarávateľom využiť rokovacie konanie s obmedzenými procesnými požiadavkami;
64. podporovať agendu EÚ pre vidiecke oblasti v snahe zabrániť vyľudňovaniu a predchádzať riziku chudoby v týchto regiónoch a zabezpečiť vyvážený a komplexný prístup k európskemu územnému rozvoju;
65. aktívne sledovať činnosti VR v oblasti „inteligentných vidieckych obcí“ a propagovať túto koncepciu medzi európskymi inštitúciami; šíriť inovačné a modernizačné iniciatívy určené pre vidiecke oblasti a prijať stratégiu pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu v rámci programu inteligentných turistických destinácií;

66. zdôrazňovať, že v prípade krízovej situácie, keď treba dočasne uzatvoriť hranice alebo ich prísnejšie kontrolovať, EÚ a jej členské štáty by sa mali dohodnúť na spoločných záväzných pravidlách a postupoch s cieľom zaručiť voľný pohyb v EÚ; poukazovať na to, že cezhraničné hospodárske a sociálne oblasti majú pre EÚ veľkú hodnotu;
67. zdôrazňovať, že počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19 miestni a regionálni aktéri – napriek mnohým uzatvoreným hraniciam a bezprecedentným obmedzeniam – preukázali obdivuhodnú dômyselnosť, pokiaľ ide o hľadanie spôsobov, ako pokračovať v cezhraničnej a nadnárodnej spolupráci, čo je dôkazom skutočnej solidarity medzi európskymi občanmi. Táto kríza pripomína, že Európa bez hraníc je jedným z kľúčových prínosov európskej integrácie, ktorý treba chrániť. Trvalou prioritou Európskej únie a jej inštitúcií by naďalej malo byť angažovanie sa v cezhraničných projektoch „ľudia ľuďom“ a malých cezhraničných projektoch, ktoré vytvárajú základ pre cezhraničné siete a rozsiahle projekty a tým aj vzájomnú dôveru medzi účastníkmi;
68. zachovať význam európskej územnej spolupráce a zabezpečiť pre ňu potrebné rozpočtové zdroje, keďže sa preukázalo, že pre mnohé regionálne samosprávy je nevyhnutná na výmenu odborných znalostí aj najlepších postupov týkajúcich sa kľúčových výziev, ale aj pokiaľ ide o budovanie osobných kontaktov medzi regionálnymi samosprávami v cezhraničnom kontexte;
69. podporovať verejné investície na ostrovoch a v riedko osídlených a najvzdialenejších regiónoch tým, že sa budú ďalej prispôbovať pravidlá štátnej pomoci, zvýši sa objem európskeho spolufinancovania v rámci politiky súdržnosti a bude sa rozvíjať územná spolupráca s tretími krajinami;
70. podporiť aktualizáciu celkového systému riadenia politiky súdržnosti, a to najmä zjednodušením administratívnych postupov na všetkých úrovniach riadenia;
71. vyzvať na úplné územné vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv a uplatňovanie koncepcie silnej sociálnej Európy pre spravodlivé transformácie;
72. podporiť to, aby Európska komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi vytvorila európsky sociálny prehľad s regionálnym rozmerom;
73. posilniť odolnosť regionálnych inovačných ekosystémov proti škodlivým účinkom prípadných budúcich núdzových situácií, ktoré by dopĺňali Európsky výskumný priestor pre voľný pohyb výskumných pracovníkov, vedeckých poznatkov a technológií, podporovať synergie medzi programom Horizont Európa a ostatnými programami financovania EÚ a pokračovať v úspešnej práci, pokiaľ ide o platformu na výmenu poznatkov a medziinštitucionálnu iniciatívu *Science meets Regions* (Veda a regióny);
74. prispieť k opätovnému preskúmaniu nariadenia o TEN-T a jeho príslušnému financovaniu a zdôrazňovať, že je potrebné vytvoriť chýbajúce spojenia v rámci cezhraničnej dopravnej infraštruktúry s cieľom prepojiť všetky mestá a regióny Únie v centrálnych a okrajových oblastiach vrátane najvzdialenejších regiónov.

Európsky výbor regiónov využije všetky svoje zdroje a politický vplyv na posilnenie Európy. Prostredníctvom ochrany základných práv svojich občanov a efektívnosti a účinnosti politík a investícií EÚ sa výbor bude usilovať o to, aby sa EÚ transformovala tak, aby bola konkurencieschopnejšia, udržateľnejšia a odolnejšia a aby naplnila očakávania svojich občanov.

V Bruseli 2. júla 2020

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Apostolos TZITZIKOSTAS